

Den Norske Turistforening

Høringssvar – Forslag til endringer i pbl. om fortetting, transformasjon, utbyggingsavtaler mv.

Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Friluftsliv, Sabima, Den Norske Turistforening, Naturvernforbundet, WWF Verdens Naturfond og BirdLife Norge viser til høring av forslag til endringer i plan- og bygningsloven om fortetting, transformasjon, utbyggingsavtaler mm (deres ref.: 21/2623).

Våre merknader til høringen

Klargjøring av at vedtak om statlig arealplan ikke kan påklages – kapittel 4.4

Forslag:

§ 6-4 tredje ledd andre punktum oppheves.

§ 6-4 nytt fjerde ledd: "Departementets vedtak om statlig arealplan kan ikke påklages"

I høringsnotat I vises det på s. 169 til at en avskjæring av klageretten på statlige planer lå inne i planleggingsloven av 1981 og tidligere plan- og bygningslov av 1985, og at dersom det var meningen å innføre en slik klageadgang i gjeldende plan- og bygningslov, ville det vært utførlig omtalt i lovforarbeidene. Departementet foreslår derfor et nytt 4. ledd i § 6-4, hvor det fastslås at «Departementets vedtak om statlig plan ikke kan påklages».

Statlig reguleringsplan er et enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Enkeltvedtak kan påklages av parter og andre med rettslig klageinteresse, jf. § 28. Unntak gjelder kun dersom vedtaket er truffet av Kongen i statsråd. At reguleringsplaner kan påklages, følger dessuten eksplisitt av plan- og bygningsloven § 12-12 tredje ledd. Muligheten til å påklage enkeltvedtak er en grunnleggende rettighet som lovgiver skal være svært varsom med å avskjære. Konsekvensene er at grunneiere, naboer og interesseorganisasjoner som blir berørt, og som mener det er begått feil i planprosessen, er henvist til å bringe saken inn for domstolene. Dette er en løsning verken myndighetene eller de berørte er tjent med.

Det fremgår dessuten ikke i lovforslaget hvorvidt departementet mener Sivilombudet er avskåret fra å kontrollere en statlig plan. Dette er en svakhet ved høringsnotatet, men vi legger til grunn at en statlig plan selvsagt kan bringes inn til Sivilombudet for kontroll.

I forarbeidene til § 6-4 første og andre ledd fremkommer det at bruken av statlige planer er å anse som en unntaksordning og at de bare bør «... benyttes i situasjoner hvor det ikke kan ventes at den ordinære kommunale eller regionale planleggingen vil føre til et resultat som kan godtas av staten», jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 197. Det fremkommer videre at planbehandlingen etter denne bestemmelsen «... må legges opp slik at de vanlige krav til offentlighet, lokal medvirkning og så videre oppfylles.»

I de vanlige kravene som stilles til en reguleringsprosess ligger blant annet retten til å komme med innsigelse, og retten til å påklage vedtak.

I St.prp nr. 81 (2001-2002) samtykket Stortinget til ratifikasjon av Århus-konvensjonen (Konvensjon om tilgang til miljøinformasjon, allmenn deltakelse i beslutningsprosesser og tilgang til rettsmidler i saker vedrørende miljø). Konvensjonen gir bl.a. enkeltpersoner og organisasjoner en rett til domstolsprøving eller administrativ overprøving av forhold som strider mot nasjonal lovgivning til beskyttelse av miljøet, jf. artikkel 9 nr. 3.

Statlig reguleringsplan brukes i økende grad, ofte i plansaker for store utbyggingsprosjekt og infrastrukturtiltak som har stor innvirkning på natur og miljø. Miljøorganisasjonene har etter Århus-konvensjonen en særlig rett til å etterprøve gyldigheten av avgjørelser som myndighetene gjør når det gjelder konkrete aktiviteter. I Vedlegg I til konvensjonen er det listet opp en rekke slike aktiviteter, som f.eks. bygging av nye veier med minst fire kjørefelt eller utretting og/eller utvidelse av en eksisterende vei nevnt i punkt 8 bokstav c. Dette er tiltak som har stor innvirkning på natur og miljø. Å avskjære klageadgang på statlige reguleringsplaner vil ut fra det ovennevnte være i strid med Århus-konvensjonen.

En avskjæring av klageadgang i statlige reguleringsplaner vil også kunne være i strid med Grunnloven § 112. I «Grunnloven, Historisk kommentarutgave 1814-2020» fremkommer det på s. 1252 at Grl. § 112 «... kan aktualiseres når beslutninger medfører svekkelse av miljøhensynenes plass i politikk og saksbehandling. Her kan § 112 innebære skranker for hva politikere, forvaltning og private kan foreta seg og stille krav om synliggjøring av negative miljøkonsekvenser forut for beslutningene.» Vi ber derfor Departementet vurdere grunnlovsmessigheten i forslaget om endring i plan- og bygningsloven § 6-4.

Departementets forslag har etter vår vurdering stor prinsipiell betydning, og vi mener at en slik vesentlig endring ikke kan innføres uten en grundigere behandling.

Vi mener basert på ovennevnte redegjørelse at et forslag om å lovfeste at statlige reguleringsplaner ikke kan påklages, vil være i strid med grunnleggende forvaltningsrettslige prinsipper og med Århus-konvensjonens krav til prøving i miljø saker. Vi mener også at den praksisen departementet i en årrekke har langt til grunn, mangler rettslig grunnlag og er feil. Vi ber derfor om at departementet skrinlegger forslaget og heller understreker at statlige reguleringsplaner kan påklages. Dette må også gjelde statlig plan for konsesjon til energianlegg. Her er det behov for en lovendring.

Vennlig hilsen

Norsk Friluftsliv

Bente Lier
generalsekretær

Den Norske Turistforening

Dag Terje Solvang
generalsekretær

**Norges Jeger- og
Fiskerforbund**

Siri Parmann
fagsjef

WWF Verdens Naturfond

Marte Conradi (sign.)
fungerende teamleder
naturmangfold

Naturvernforbundet

Truls Gulowen (sign.)
leder

Sabima

Christian Steel (sign.)
generalsekretær

BirdLife Norge

Kjetil Aa. Solbakken (sign.)
generalsekretær